

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ДЕПАРТАМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції
СТРАТЕГІЯ РЕФОРМУВАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ТОМ I

**ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

16 травня 2018 року

Київ – 2018

ОРГКОМІТЕТ:

ПРУСЬКИЙ Андрій Віталійович	Заступник начальника Інституту (з науково-дослідної роботи), підполковник служби цивільного захисту, голова оргкомітету
ДЕМКІВ Анна Миколаївна	Начальник наукового відділу, підполковник служби цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

БОНДАРЕНКО Олег Олександрович	Завідувач кафедри організації заходів цивільного захисту
ЮРЧЕНКО Валерій Олександрович	Завідувач кафедри організації управління у надзвичайних ситуаціях
СИДОРЕНКО Володимир Леонідович	Професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
ДОЛГІЙ Микола Леонідович	Завідувач кафедри домедичної підготовки та організації психофізіологічної діяльності
ТЕРЕНТ'ЄВА Анна Валеріївна	Завідувач кафедри державної служби, управління та навчання за міжнародними проектами
МИХАЙЛОВ Віктор Миколайович	Начальник науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту

Секретаріат організаційного комітету:

КРОПИВНИЦЬКИЙ Роман Станіславович	Заступник начальника наукового відділу, підполковник служби цивільного захисту
ПОТЕРЯЙКО Сергій Петрович	Старший науковий співробітник наукового відділу
БАРИЛО Оксана Григорівна	Старший науковий співробітник наукового відділу
ПЕРЕВЕРЗІН Юрій Павлович	Старший науковий співробітник наукового відділу
ЛИТВИНОВСЬКИЙ Євген Юрійович	Науковий співробітник наукового відділу
НАЗАРЕНКО Марина Миколаївна	Науковий співробітник наукового відділу
ПАВЛЕНКО Віталій Васильович	Науковий співробітник наукового відділу

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень актуальних проблем цивільного захисту, пов'язаних із: запобіганням надзвичайним ситуаціям, забезпеченням техногенної, пожежної та екологічної безпеки, практичними діями органів управління та сил цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій, організацією заходів цивільного захисту, науковим та методичним забезпеченням підготовки керівних кадрів та фахівців у сфері цивільного захисту, а також підготовкою населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

Вавренко С.А. Удосконалення комплексу заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій	48
Василинець Т.В., Цюприк А.Я. Психологічні особливості впливу перфекціонізму на обдарованість особистості в навчальній діяльності	50
Васильєв І.О. Сучасний захист територій та суб'єктів господарювання від пожеж – проблеми і шляхи розвитку	53
Васильченко А.В. Негативное воздействие на строительные конструкции при взрыве метанового баллона	56
Васильченко С.Б. Освітні педагогічні інформаційні технології	58
Вдович С.М. Комунікативна підготовка фахівців у сфері цивільного захисту	60
Виноградчий В.І., Ненько С.К. Проведення моніторингових досліджень рівня знань учнів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах	62
Вовк С.Я., Пазен О.Ю., Довгаль В.Ю., Крещенко В.О. Термодинамічні основи синтезу вогнезахисних покриттів на основі силкатних матеріалів	65
Вовчук С.Г. Підвищення ефективності просвітницько-інформаційної роботи та пропаганди знань з питань захисту та дій у надзвичайних ситуаціях	66
Вовчук С.Г., Яковець Н.М. Безпека життєдіяльності та цивільний захист – вимога сьогодення	69
Войтенко В.В., Ільченко Н.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі функціонального навчання в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва	71
Волянський П.Б., Євсюков О.П., Терент'єва А.В. Запровадження імітаційного моделювання у навчальний процес підвищення кваліфікації фахівців у сфері цивільного захисту	75
Гарбуз С.В. Методологія оцінки масштабів небезпечної ситуації на нафтопереробних об'єктах для населення	78
Гармаш С.М., Семенов М.І., Мігіна Н.Б., Малиновська Н.Б. Пожежна та екологічна безпека на підприємствах за виробництвом біогазу	80
Гончаренко Я.В., Кочмар І.М. Біоремедіація забруднених нафтою ґрунтів	82
Гудович О.Д., Деревянко О.Г. Щодо деяких аспектів забезпечення професійної компетентності державних службовців і посадових осіб органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту	84
Гура С.О. Віктимність як особистісна якість працівників ДСНС	87
Гурник А.В., Куньо М.Д., Ядченко Д.М., Литовченко А.О. Методологічні основи формування рівня підготовленості авіаційних рятувальників до дій в складних умовах	89
Даниленко С.В., Кандул Т.В. Цивільний захист об'єднаної територіальної громади	91
Дейнеко Н.В. До питання радіаційного впливу радону на населення України	94
Демків А.М., Кропивницький Р.С., Назаренко М.М. Основні заходи психологічного захисту та допомоги населенню при НС в об'єднаних територіальних громадах	95
Дубінін В.А. Актуальні питання в організації навчання студентів цивільному захисту	97

навичок у сфері цивільного захисту, навичок щодо дій та правил поведінки у надзвичайних ситуаціях, професійної компетентності фахівців в системі цивільного захисту належить освітнім педагогічним інформаційним технологіям.

Цитована література

1. Тихонов О.М. Інформаційні технології та телекомунікації в освіті і науці (IT & T ES'2007): Матеріали міжнародної наукової конференції, ФДМ ДНДІ ІТТ "Інформіка". – М.: ЕГРІ, 2007. – 222 с.

2. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології. К., 2005; Кухаренко В.М., Сиротинко В.Г., Молодих Г.С., Твердохлебова Н.Є.

3. Нові інформаційні технології в освіті [Електронний ресурс] // Портал: it-tehnolog.com. – Режим доступу: [www/](http://www.it-tehnolog.com) URL: <http://it-tehnolog.com/statti/novi-informatsiyni-tehnologiyi-vosviti/>.

Вдович С.М.

КОМУНІКАТИВНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Професійна діяльність фахівців у сфері цивільного захисту пов'язана із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [1]. Від злагодженості роботи рятувальників у команді, на яку впливає рівень їх взаємозв'язку та комунікації, залежить ефективність і своєчасність запобігання надзвичайним ситуаціям і захисту населення. Крім цього, надання допомоги постраждалим буде значно ускладненим, якщо рятувальники не вмітимуть налагоджувати з ними контакти, вербально і невербально комунікувати, психологічно впливати на їх емоційний стан із допомогою мовлення. Отже, комунікативна підготовка фахівців у сфері захисту є актуальною проблемою їх професійного становлення і розвитку.

Комунікативну підготовку В.Розов визначає як спеціально організований, цілеспрямований процес впливу на співробітників із формування, розвитку й активізації професійно необхідних комунікативних якостей, знань, умінь у навичок, які зумовлюють успішне, ефективне виконання функціональних повноважень із вираженою комунікативною складовою. Дослідник метою і результатом комунікативної готовності вважає комунікативну готовність, при цьому виокремлює функціональну готовність, яка припускає сформованість професійно важливих знань, умінь і навичок професійного спілкування, й особистісну готовність, яка включає сформованість і розвиненість професійно важливих комунікативних якостей [2].

Під професійним спілкуванням більшість дослідників розуміють

багатоплановий складний процес налагодження і розвитку контактів між людьми у процесі професійної діяльності, в результаті якого здійснюється взаємовплив особистостей, обмін між ними інформацією та вироблення загальної стратегії взаємодії, сприйняття, розуміння. Основними функціями професійного спілкування є комунікативна (налагодження контакту, передача інформації, почуттів та емоцій), перцептивна (сприйняття, розуміння й оцінювання поведінки та психологічного стану партнера по спілкуванню, формування першого враження, прийняття рішень щодо стратегії спілкування,) та інтерактивна (спонукання до дії, координування діяльності, стимулювання відповідних емоцій, зміна психологічного стану, установок, намірів та уявлень співрозмовника тощо).

Професійне спілкування фахівців у сфері цивільного захисту має свої особливості та включає ділове й особистісне спілкування з колегами по роботі, спілкування з керівництвом і підлеглими, комунікація та ведення ділової переписки з іншими установами й організаціями, спілкування з постраждалими з метою надання їм допомоги та ін.

Фахівець у сфері цивільного захисту повинен знати функції спілкування, особливості професійного спілкування, стилі поведінки, стратегії поведінки в конфліктних та екстремальних ситуаціях, особливості поведінки людини в натовпі; досконало знати державну мову, зокрема володіти професійною лексикою, культурою мовлення, нормами української літературної мови, правилами ведення ділової документації; володіти іноземною мовою тощо.

У процесі комунікативної підготовки для фахівців у сфері цивільного захисту важливо оволодіти таким вміннями і навичками: чітко і зрозуміло висловлюватися, віддавати команди; налагоджувати комунікативно-психологічний контакт і довірливі стосунки із постраждалими; визначати і розуміти психологічний та емоційний стан постраждалого, мотиви його поведінки; справляти позитивне враження на керівників, колег по роботі, постраждалих та інших партнерів по спілкуванню; слухати і чути співрозмовника, розуміти його потреби; вести ділові переговори; адекватно реагувати на будь-яку поведінку співрозмовника, у тому числі на образи, спроби маніпуляції, агресію тощо; визначати істинні емоції та прагнення співрозмовника за допомогою невербальних засобів; долати комунікативні бар'єри у професійному спілкуванні; переконувати і психологічно впливати у професійних цілях; захищатися від психологічного маніпулювання; запобігати виникненню та розв'язувати конфліктні ситуації у спілкуванні; адекватно оцінювати достовірність отриманої інформації.

Комунікативна підготовка у закладах вищої освіти (ЗВО) ДСНС України може здійснюватися у процесі засвоєння таких дисциплін: “Психологія спілкування”, “Психологія”, “Міжособистісне спілкування”, “Комунікативний тренінг”, “Тренінг сенситивності”, “Українська мова”, “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Ділова українська мова”, “Українська мова і культура”, “Культура ділового спілкування”, “Практичний курс української мови та редагування”, “Стилістика усного та письмового мовлення”, “Вступ до мовознавства”, “Іноземна мова”, “Ділова іноземна мова” та ін.

Однак саме лише засвоєння зазначених дисциплін не забезпечує ефективність комунікативної підготовки майбутніх фахівців у сфері цивільного захисту. В навчальних закладах, а також в установах цивільного захисту необхідно забезпечити відповідне психологічне і мовленнєве середовище, в якому фахівці зможуть успішно використати засвоєні у ЗВО знання, розвинути і вдосконалити комунікативні навички. Комунікативна підготовка повинна знайти своє продовження також у процесі вивчення курсантами фахових дисциплін, під час трудової діяльності, при підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників ЗВО та керівників і працівників установ цивільного захисту.

Таким чином, комунікативна підготовка є важливою складовою професійної майстерності фахівців у сфері цивільного захисту.

Цитована література

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 34-35. – Ст. 458. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

2. Розов В.І. Комунікативна підготовка співробітників правоохоронних органів: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 160 с.

Виноградчий В.І., Ненько С.К.

ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РІВНЯ ЗНАТЬ УЧНІВ ЩОДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ТА ПОРЯДКУ УКРИТТЯ В ЗАХИСНИХ СПОРУДАХ

Відповідно до “Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року” однією з умов забезпечення безпечного середовища є підвищення обізнаності і розвиток навичок населення, пов’язаних з належним реагуванням у надзвичайних ситуаціях і забезпеченням особистої безпеки.

На засіданні Херсонської обласної постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій було прийнято рішення щодо проведення додаткової навчальної роботи щодо підвищення рівня знань учнів з правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій та проведення семінарських занять з керівниками навчальних закладів області.

Задля реалізації рішення навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області ініціював проведення моніторингового дослідження рівня знань учнів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах.

Проведення такого заходу дозволило одночасно вирішити декілька завдань: з одного боку вивчити рівень знань учнів, виявити проблемні питання, що потребують подальшого опрацювання, з іншого, за допомогою тестування з подальшим наданням правильних відповідей на тести, вже розпочати